

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІИ ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІИ

Скікевич М.Г., Волошина Л.І.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто питання поєднання традиційних та інноваційних методик у викладанні хірургічної стоматології.

Ключові слова: *інноваційна освіта, традиційна освіта, хірургічна стоматологія.*

Основними завданнями будь-якої системи охорони здоров'я є надання населенню якісної і доступної медичної допомоги, збереження і зміцнення здоров'я нації в цілому і кожного громадянина окремо. Головним завданням вищої школи є підвищення якості підготовки фахівців. Підготовка фахівців-стоматологів здійснюється на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії з пластичною та реконструктивною хірургією голови та шиї.

Метою цієї публікації стало узагальнення досвіду роботи нашої кафедри і прагнення висловити свої міркування щодо якості підготовки кадрів і перспективи розвитку навчального процесу.

Одним із пріоритетних національних проєктів реформування вітчизняної охорони здоров'я є модернізація амбулаторно-поліклінічної стоматологічної служби, що потребує вдосконалення підготовки медичних кадрів.

В умовах модернізації вищої медичної освіти на перше місце виходить модель підготовки компетентних фахівців, що є головним показником рівня кваліфікації спеціаліста. Сучасний розвиток науки і техніки приводить до швидкого накопичення загальних знань із кожної дисципліни, що створює системі вищої освіти складні проблеми і вимагає вдосконалення системи викладання. Для забезпечення підготовки фахівців нового типу, глибоко освічених, які творчо мислять та швидко адаптуються до нових умов, має бути повне використання новітніх педагогічних технологій у підготовці фахівців поряд зі сформованим багатим педагогічним досвідом медичних вишів.

Найважливішим напрямом у викладанні хірургічної стоматології ми вважаємо традиційні методи. Українська школа підготовки лікарів орієнтована на вивчення дисципліни біля крісла чи ліжка хворого. Ми згодні з професором В. А. Галкіним [1], що вчити майбутніх лікарів освоєнню практичних навичок треба при безпосередній роботі з пацієнтами на амбулаторному прийомі та в стаціонарі. Основними напрямками підготовки студентів із хірургічної стоматології залишаються практичні заняття, лекції та самостійна робота студентів. На тематичних розборах викладач закріплює навички, що охоплюють правильний збір анамнезу, огляд хворого, та накреслює план обстеження. Акцент робиться на можливості діагностики і лікування в амбулаторних умовах. Ураховуючи те, що на сучасному етапі велика увага приділяється профілактичній медицині, під час занять викладачі наголошують на необхідності виявлення факторів ризику, своєчасного виявлення ризиків захворювань та їх оптимальній корекції [2]. Слід зазначити, що в сучасних умовах є потреба зблизити процеси навчання і мислення. В еру постійного збільшення потоку інформації у викладанні клінічних дисциплін недостатньо використовувати лише традиційні методи, слід упроваджувати і розвивати нові напрями. Тому одним із пріоритетних сучасних напрямів розвитку вищої освіти є впровадження інноваційних технологій - контролюючі та навчальні комп'ютерні програми, 3D моделювання, тестування тощо. При цьому іноді доводиться долати звички і консерватизм викладачів. Великий інтерес у всьому світі нині проявляється до технологій дистанційної освіти. Сприяє впровадженню цього методу навчання розвиток телекомунікацій та Інтернету. Це дає студентам можливість додатково вчитися в індивідуальному режимі, без особистої участі викладача.

Для підтримки дистанційного навчання використовують різні технології, наприклад, кейс-технологію (навчально-методичні матеріали комплектуються в спеціальний набір), мережеві технології. Наші студенти користуються всіма технологіями. Вони мають можливість ознайомитися з наявними на кафедрі матеріалами й електронними освітніми ресурсами (СД-дисками, дискетами, аудіокасетами, відеокасетами) з різних розділів хірургічної стоматології, щелепно-лицевої та пластичної хірургії. За допомогою Інтернету вони можуть ознайомитися з матеріалами науково-практичних конференцій і конгресів. Порівняно з традиційними засобами отримання знань, дистанційна освіта має свої особливості. Вона базується на використанні комп'ютерної і телекомунікаційної мережі, що дозволяє студентам вивчати електронні підручники та посібники з дисципліни, працювати з методичними рекомендаціями і тестовими завданнями при підготовці до практичних занять та іспитів. Також Інтернет-технології є однією з найоптимальніших форм самостійної роботи студентів. Використання їх переводить процес навчання на новий рівень, покращує якість освіти, посилює роль самостійного навчання, сприяє засвоєнню нових інформаційних технологій, використанню додаткових освітніх ресурсів. На нашій кафедрі з 2013 року функціонує електронний портал, на якому розміщені основні матеріали з викладання дисципліни, матеріали для самостійної позааудиторної підготовки до практичних занять, інформація про історію та сьогодення кафедри тощо.

Упровадження інноваційних методик викладання дозволяє підвищити наочність навчання, поліпшити засвоєння отриманих знань. Одним із найбільш поширених і доступних видів власних освітніх

ресурсів є комп'ютерна презентація. Наочний матеріал полегшує його засвоєння і сприйняття. Підготовлені презентації лекційних занять на кафедрі. Візуалізація занять важлива в розборі патології, хворих з ускладненнями або коли складно здійснювати огляд хворого із групою студентів. На розборі хворих для підвищення наочності також використовуються фотографії, слайди, малюнки, відеофільми.

У педагогічній роботі кафедри широко використовуються нові методи навчання, які спонукають студентів до активної розумової практичної діяльності. Це дозволяє не тільки дати студентам знання, а й формувати в них пізнавальні інтереси, творче мислення, вміння і навички самостійної розумової праці. Для формування професійних компетенцій нами широко використовуються різні форми підготовки: мультимедійні лекції, семінари, дискусії, самопідготовка з аналізом різних інформаційних ресурсів, створення презентацій клінічних випадків, повідомлень для їх обговорення в групах, проведення міні-конференцій, упроваджуються рольові та ділові ігри. До інновацій у навчанні студентів також належать розроблені на кафедрі комп'ютерні програми (для підготовки до екзамену «Крок-2») з кількісною оцінкою результатів із модулів дисципліни [3].

Лекційний курс - дуже важлива частина навчання. Він дозволяє викладачам зорієнтувати студентів у предметі, викликати інтерес до нього. Використовується проблемний виклад матеріалу, читання лекцій із застосуванням сучасних технічних засобів (демонстраційної апаратури, навчальних фільмів). Це робить виклад матеріалу жвавішим, добре ілюстрованим і полегшує його сприйняття. Крім того, на нашій кафедрі накопичується досвід читання мультимедійних лекцій із постійним зворотним зв'язком між студентами і викладачем.

Проблемне навчання як одна з форм активних методів навчання залучає студентів до пошукової роботи. Мислення починається і розвивається при виникненні проблемної ситуації. Ми вважаємо, що на клінічних кафедрах найбільш ефективним методом організації активної пізнавальної діяльності студентів є case study (аналіз конкретних ситуацій). Стикаючись із конкретною ситуацією, студент визначає наявні в ній проблеми та шляхи їх розв'язання. Це розвиває здатність до аналізу конкретних клінічних ситуацій [4].

Велика увага на кафедрі приділяється науково-дослідній роботі студентів. Вони залучаються до пошукових робіт з актуальних питань ведення хворих із різною патологією. Результати проведених досліджень доповідаються на засіданнях студентського гуртка. Студенти залучаються до проведення науково-практичних конференцій.

Найважливіше місце в процесі вдосконалення клінічної підготовки студентів займає виробнича практика. Таким чином, у педагогічному процесі викладання мають гармонійно поєднуватися інноваційні та традиційні педагогічні технології, що дозволяє підняти навчальний процес на вищий рівень, зробити більш наочним і інформативним, живим і цікавим. І в той же час у викладанні клінічних дисциплін не повинно бути тільки захоплення інноваційними технологіями на шкоду традиційному викладанню хірургічної дисципліни.

Список використаної літератури

1. Галкин В. А. Терапевт поликлиники - повышение компетенции / В. А. Галкин // Терапевтический архив. - 2011. - №1. - С. 5-7.
2. Горшунова Н. К. Роль инновационных педагогических технологий в подготовке врачей общей практики / Н. К. Горшунова, Н. В. Медведев // Материалы 3-го съезда врачей общей практики - семейной медицины. Ассоциация врачей общей практики. - Белгород, 2008. - С. 1-3.
3. Медицинское образование в современных условиях / [Катрунов В. А., Кузнецова М. Н., Павлова Л. А., Засыпкина Е. В.] // Социально-психологические аспекты взаимодействия участников медицинского процесса: материалы межфакультетского науч.-практ. конф. - Саратов, 2010. - С. 57-59.
4. Мухина С. А. Современные инновационные технологии обучения / С. А. Мухина, А. А. Соловьева. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. - 360 с.